

INFORMACJA DODATKOWA I OBJAŚNIENIA
DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO
SPÓŁDZIELCZEGO BANKU ROZWOJU
ZA OKRES
OD 1 STYCZNIA DO 31 GRUDNIA 2018 ROKU

II. Dodatkowe informacje i objaśnienia

1. Informacja o spełnieniu przez Bank wymogów, o których mowa w art. 128 ustawy – Prawo bankowe.

Sposób ustalania funduszy własnych banku określa Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych.

W rachunku oceny adekwatności kapitałowej na dzień 31.12.2018 r. Bank stosował zasady wynikające zarówno z przepisów unijnych, jak i obowiązujących w tym zakresie przepisów krajowych, przy uwzględnieniu wytycznych Komisji Nadzoru Finansowego.

SBR Bank na mocy Uchwały nr 1/2018 Nadzwyczajnego Zebrania Przedstawicieli Spółdzielczego Banku Rozwoju z dnia 17.02.2018 r. oraz Uchwały nr 33/2/2018 Zarządu Spółdzielczego Banku Rozwoju z dnia 11.06.2018 r. dokonał zmiany statutu. Wprowadzone zmiany umożliwiły zaliczenie do funduszy podstawowych udziałów członkowskich opłaconych do dnia 28.06.2013 r. Udziały wniesione po dacie 28.06.2013 r. Bank zaliczał do kapitału podstawowego Tier1 na podstawie zgody UKNF uzyskanej w dniu 28.12.2016 r.

W 2018 r. Bank pozyskał 327 udziałów członkowskich i uzyskał zgodę Komisji Nadzoru Finansowego na zaliczenie do kapitału podstawowego Tier 1 środków z tego tytułu w łącznej kwocie 81.750,00 zł, zwiększając fundusz udziałowy.

Istotne zmiany wysokości funduszy własnych, które zaszły w 2018 roku to:

- wzrost kapitału podstawowego Tier1 w wyniku przeznaczenia nadwyżki bilansowej za 2017 rok na fundusz zasobowy,
- znaczny spadek kapitału Tier2 co związane jest z „amortyzacją” pożyczek podporządkowanych zaliczanych do funduszy Banku za zgodą KNF.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Bank nie spełniał wymogów w zakresie adekwatności kapitałowej dotyczącej wysokości współczynników kapitałowych.

(w pełnych zł)

Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2018	Stan na dzień 31.12.2017
Kapitał TIER I, w tym:	29.823.407	29.735.842
Kapitał podstawowy TIER I (CET1)	27.023.407	26.258.073
Kapitał zapasowy	21.824.270	20.051.557
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	722.823	722.823
Fundusz udziałowy (w pełni opłacone udziały)	4.474.500	4.396.000
Wartości niematerialne i prawne	-132.791	-88.924
Kapitał z aktualizacji wyceny - skumulowane inne całkowite dochody	155.936	1.210.698

2

Korekty w kapitale podstawowym TIER I z tytułu filtrów ostrożnościowych (AVA) [0,1% wartości aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej)	-21.331	-34.081
Kapitał dodatkowy TIER I (AT1)	2.800.000	3.477.769
Instrumenty kwalifikujące się jako kapitał TIER I (obligacje z emisji własnych po amortyzacji)	2.800.000	3.500.000
(-) Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale AT I	0	-22.231
Kapitał TIER II	29.503.835	33.204.258
Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał TIER II (obligacje emisja)	4.200.000	3.500.000
Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał TIER II (pożyczki podporządkowane)	24.917.211	29.317.634
Korekty z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego wg metody standardowej (do wysokości maksymalnie 1,25% kwot ekspozycji ważonych ryzykiem)	386.624	386.624
Kapitały TIER 1 i TIER 2 - kapitały własne do współczynnika wypłacalności	59.327.242	62.940.101
Wymogi kapitałowe, w tym:	32.424.804	39.633.492
z tytułu ryzyka kredytowego	28.349.173	35.793.916
z tytułu ryzyka walutowego	0	0
z tytułu ryzyka operacyjnego	4.075.631	3.839.576
z tytułu przekroczenia limitu koncentracji	0	0
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko (wymogi kapitałowe x 12,5)	416.560.054	495.418.654
Współczynniki kapitałowe		
Współczynnik kapitału podstawowego TIER I (CET1) <i>Norma nadzorcza (4,5% + wymóg połączonego bufora *; w 2018: 9,375%)</i>	6,67%	5,30%
Współczynnik kapitału TIER I <i>Norma nadzorcza (6% + wymóg połączonego bufora * w 2018: 10,875)</i>	7,36%	6,00%
Łączny współczynnik kapitałowy (TCR) <i>Norma nadzorcza (8% + wymóg połączonego bufora * w 2018: 12,875%)</i>	14,64%	12,70%
* Na wymóg połączonego bufora składają się: bufor zabezpieczający 1,875% w 2018 (1,25% do 31.12.2017), bufor antycykliczny 0%, bufor ryzyka systemowego 3% (obowiązujący od 1.01.2018). Normy nadzorcze, obowiązujące w 2017 r. dla współczynników kapitałowych, zostały określone przez KNF dla okresu przejściowego.		

Osiągnięcie w 2020 roku wszystkich wskaźników kapitałowych na poziomie ustalonym przez KNF to główny cel Banku określony w Wewnętrznym Planie Naprawy na lata 2018-2020.



1. Dane o walutowej strukturze aktywów i pasywów.

W księgach Banku na dzień 31 grudnia 2018 roku występują aktywa oraz pasywa wyrażone w polskich złotych oraz w walutach obcych, które zostały przeliczone na polskie złote, po obowiązującym w w/w dniu średnim kursie ustalonym dla danej waluty przez NBP, tj.:

- a) dla USD - 3,7597 zł
- b) dla EUR - 4,3000 zł,
- c) dla GBP - 4,7895 zł,
- d) dla CHF - 3,8166 zł.

1) Walutowe pozycje aktywów

Lp.	Pozycja bilansowa w walucie innej niż PLN	USD	EUR	CHF	GBP
1.	Kasa	60.864	96.925	3.860	5.100
2.	Należności od sektora finansowego	1.644.948	47.349	1	186.137
3.	Należności od sektora niefinansowego	21.456	2.733.114	532.909	-
4.	Inne aktywa	-	-	-	-
RAZEM		1.727.268	2.877.388	536.770	191.237

2) Walutowa struktura aktywów

Lp.	Pozycja bilansowa	Wartość (PLN)	w tym							
			USD (w PLN)	Struktura (w %)	EUR (w PLN)	Struktura (w %)	CHF (w PLN)	Struktura (w %)	GBP (w PLN)	Struktura (w %)
1.	Kasa	684.766	228.830	33,42	416.778	60,86	14.732	2,15	24.426	3,57
2.	Należności sektora finansowego	7.279.619	6.184.512	84,96	203.601	2,79	4	0,00	891.503	12,25
3.	Należności sektora niefinansowego	13.866.958	80.666	0,58	11.752.390	84,75	2.033.902	14,67	-	-
4.	Inne aktywa	-	-	-	-	-	-	-	-	-
RAZEM		21.831.343	6.494.008		12.372.769		2.048.638		915.929	

3) Udziały poszczególnych walut w sumie aktywów

Waluta	Kwota	Kwota w przeliczeniu na PLN	Udział w sumie aktywów
USD	1.727.268	6.494.008	0,89%
EUR	2.877.388	12.372.769	1,69%
CHF	536.770	2.048.638	0,28%
GBP	191.237	915.929	0,13%

4) Walutowe pozycje pasywów

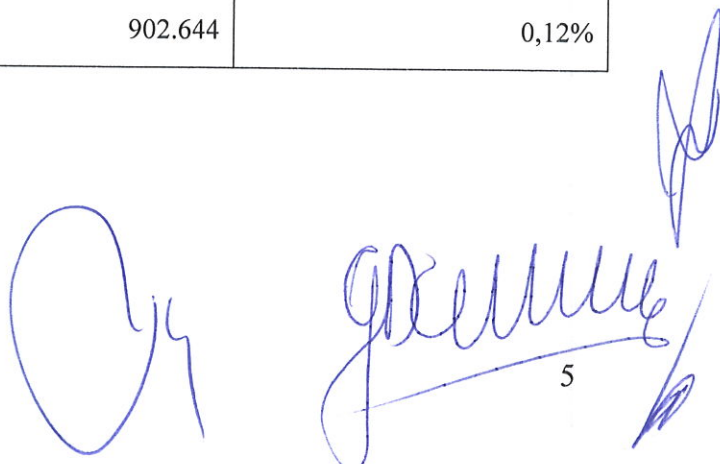
Lp.	Pozycja bilansowa:	USD	EUR	CHF	GBP
1.	Zobowiązania wobec sektora finansowego	-	435.783	497.211	-
2.	Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	1.703.588	2.384.343	27.629	188.463
3.	Inne pasywa	-	539	-	-
RAZEM		1.703.588	2.820.665	524.840	188.463

5) Walutowa struktura pasywów

Lp.	Pozycja bilansowa	Wartość (PLN)	w tym							
			USD (w PLN)	Struktura (w %)	EUR (w PLN)	Struktura (w %)	CHF (w PLN)	Struktura (w %)	GBP (w PLN)	Struktura (w %)
1.	Zobowiązania wobec sektora finansowego	3.771.522	-	-	1.873.867	49,68	1.897.656	50,32	-	-
2.	Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	17.665.747	6.404.979	36,26	10.252.674	58,04	105.450	0,59	902.644	5,11
3.	Inne pasywa	2.318	-	-	2.318	100,00	-	-	-	-
RAZEM		21.439.587	6.404.979		12.128.859		2.003.106		902.644	

6) Udziały poszczególnych walut w sumie pasywów

Waluta	Kwota	Kwota w przeliczeniu na PLN	Udział w sumie pasywów
USD	1.703.588	6.404.979	0,87%
EUR	2.820.665	12.128.859	1,66%
CHF	524.841	2.003.108	0,27%
GBP	188.463	902.644	0,12%



2. Dane o źródłach pozyskania depozytów z uwzględnieniem podziału na branżowe i geograficzne segmenty rynku.

1) Zobowiązania wobec sektora finansowego, niefinansowego i budżetowego.

(w pełnych zł)

Podział branżowy	Stan na 31.12.2017 r.	W tym odsetki	Wskaźnik struktury w %	Stan na 31.12.2018 r.	W tym odsetki	Wskaźnik struktury w %
BPS S.A.	23.750.781	0		3.771.522	0	
Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju	2.972.801	110.390		860	860	
Pomocnicze instytucje finansowe	7.978.297	1.083		3.955.597	404	
Instytucje ubezpieczeniowe	0	0		0	0,00	
Sektor finansowy	34.701.879	111.473	4,75	7.727.979	1.264	1,19
Przedsiębiorstwa i spółki państwowe	0	0		0	0	
Przedsiębiorstwa i spółki prywatne, spółdzielnie	183.211.233	191.321		163.419.486	63.342	
Rolnicy indywidualni	27.728.186	0		26.454.889	0	
Przedsiębiorcy indywidualni	14.932.764	2.123		21.229.816	4.248	
Osoby prywatne	423.451.268	3.833.323		391.181.015	2.311.037	
Inst. niek. działające na rzecz gospodarstw domowych	31.066.585	33.414		23.707.641	25.392	
Razem sektor niefinansowy	680.390.036	4.060.181	93,11	625.992.847	2.404.019	96,56
Instytucje rządowe	0	0		0	0	
Instytucje samorządowe	15.683.295	58.139		14.595.347	5.722	
Razem sektor budżetowy	15.683.295	58.139	2,14	14.595.347	5.722	2,25
SUMA OGÓŁEM	730.775.210	4.229.793	100,00	648.316.173	2.411.005	100,00

2) Źródła pochodzenia depozytów wg terytorium.

(w pełnych zł)

Lp.	Wyszczególnienie źródeł pochodzenia depozytów wg terytorium	Zobowiązania w wartości nominalnej			
		31.12.2017 r.	%	31.12.2018 r.	%
1.	Oddział Szepietowo	175.651.096	25,10	157.290.406	24,64
2.	Oddział Nowe Piekuty	60.748.634	8,68	62.769.352	9,83
3.	Oddział Białystok	227.627.968	32,52	187.725.139	29,41
4.	Oddział Białystok II	39.424.223	5,63	35.723.219	5,60
5.	Oddział Łomża	57.860.935	8,27	58.980.351	9,24
6.	Oddział Warszawa	57.097.267	8,16	60.361.377	9,46
7.	Oddział Suwałki	21.729.429	3,10	19.177.042	3,00
8.	Oddział Grajewo	16.622.057	2,37	18.909.546	2,96
9.	Oddział Ostrołęka	39.325.927	5,62	31.061.131	4,87
10.	Oddział Augustów	3.844.690	0,55	6.319.985	0,99
RAZEM		699.932.226	100,00	638.317.548	100,00

4. Informacja z zakresu struktury koncentracji zaangażowania Banku w poszczególne jednostki, grupy kapitałowe, segmenty rynku branżowe i geograficzne wraz z oceną ryzyka związanego z tym zaangażowaniem.

1) Struktura koncentracji zaangażowania na 31.12.2018 r.

(w pełnych zł)

Lp.	Wyszczególnienie	Brutto	Korekta wartości o ESP	Rezerwy	Odsetki	Netto
1.	Instytucje finansowe	141.267.939	3.314	5.954.718	82.092	135.391.999
2.	Podmioty niefinansowe	421.140.912	3.054.581	26.379.987	4.216.620	395.922.964
3.	Budżet	15.738.807	1.688	0	37.159	15.774.278
Razem		578.147.658	3.059.583	32.334.705	4.335.871	547.089.241

2) Struktura koncentracji zaangażowania na 31.12.2017 r.

(w pełnych zł)

Lp.	Wyszczególnienie	Brutto	Korekta wartości o ESP	Rezerwy	Odsetki	Netto
1.	Instytucje finansowe	171.023.102	43.901	16.470.900	141.414	154.649.715
2.	Podmioty niefinansowe	514.081.927	3.505.077	47.665.272	5.874.086	468.785.664
3.	Budżet	920.000,00	2.789	0,00	25.353	942.564
RAZEM		686.025.029	3.551.767	64.136.172	6.040.853	624.377.943

Na dzień 31.12.2018 r. w stosunku do 28 klientów i/lub grup klientów powiązanych ze sobą zaangażowanie Banku przekroczyło 10% uznanego kapitału. Łączna wartość ekspozycji tych podmiotów przed zastosowaniem wyłączeń i ograniczenia ryzyka kredytowego wyniosła 338.490.676,24 zł, co stanowi 850,20% uznanego kapitału.

Wartość tych wierzytelności po zastosowaniu wyłączeń i ograniczenia ryzyka kredytowego wyniosła 166.390.343,89 zł, co stanowi 417,93% uznanego kapitału.

Bank ustanowił limit na łączną kwotę ekspozycji klientów i/lub grup klientów powiązanych ze sobą, których zaangażowanie Banku przekroczyło 10% uznanego kapitału po zastosowaniu wyłączeń i ograniczenia ryzyka kredytowego w wysokości 800% uznanego kapitału.

Koncentracja branżowa na dzień 31.12.2017 r. oraz 31.12.2018 r.

(w pełnych zł)

Sektor gospodarki:	zaangażowanie (bilansowe i pozabilansowe) na 31.12.2017 r.	udział w obliżu kredytowym i pozabilansie na 31.12.2017 r.	zaangażowanie (bilansowe i pozabilansowe) na 31.12.2018 r.	udział w obliżu kredytowym i pozabilansie na 31.12.2018 r.
Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo	131.658.242	21,4%	130.421.348	24,46%
Górnictwo i wydobywanie	6.407.371	1,0%	5.675.000	1,06%
Przemysł przetwórczy	62.328.928	10,1%	44.497.416	8,34%
Energetyka	16.337.840	2,7%	10.803.202	2,03%
Dostawa wody	1.516.527	0,2%	1.330.077	0,25%
Budownictwo	78.171.724	12,7%	76.682.142	14,38%
Handel	93.921.386	15,2%	69.249.610	12,99%
Transport i gospodarka magazynowa	14.965.217	2,4%	12.841.389	2,41%
Hotele i restauracje	28.194.407	4,6%	24.804.753	4,65%
Informacja i komunikacja	11.204.679	1,8%	10.770.951	2,02%
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	37.753.646	6,1%	10.877.149	2,04%
Obsługa nieruchomości	66.608.004	10,8%	56.390.340	10,57%
Działalność Naukowa i Techniczna	4.935.028	0,8%	4.622.769	0,87%
Usługi Administrowania i Działalność wspierająca	2.645.810	0,4%	2.238.779	0,42%
Administracja	1.606.234	0,3%	16.339.976	3,06%
Edukacja	507.103	0,1%	565.442	0,11%
Ochrona zdrowia	4.106.408	0,7%	2.713.087	0,51%
Kultura, Rozrywka i Rekreacja	500.118	0,1%	201.296	0,04%
Pozostała działalność usługowa	10.389.668	1,7%	8.985.084	1,68%
RAZEM	573.758.340	93,1%	490.009.810	91,89%

W działalności Banku nie występują znaczące koncentracje w segmenty rynku, podmioty, czy branże. W ocenie Banku ryzyko z tym związane kształtuje się na umiarkowanym poziomie. Bank ma określony w Statucie obszar geograficzny, zatwierdzony przez Komisję Nadzoru Finansowego, poza którym nie może funkcjonować. W związku z powyższym Bank

nie wyznacza dodatkowych obszarów geograficznych. Wszystkie zaangażowania Banku dotyczą podmiotów z obszaru geograficznego określonego w Statucie.

5. Inne informacje.

5.1. Struktura należności Banku w podziale na poszczególne kategorie (bez odsetek)

(w pełnych zł)

Podmiot	31.12.2017 r.		31.12.2018 r.	
	Kwota w wartości nominalnej (w zł)	Wskaźnik struktury (w %)	Kwota w wartości nominalnej (w zł)	Wskaźnik struktury (w %)
Sektor finansowy, w tym:	171.023.102	24,93	141.267.940	24,44
Należności normalne	150.696.788		134.500.312	
w tym lokaty	30.486.074		23.220.334	
Należności nieregularne, w tym:	20.326.314		6.767.628	
Poniżej standardu	0		0	
Wątpliwe	7.720.715		0	
Stracone	12.605.599		6.767.628	
Sektor niefinansowy, w tym:	514.081.927	74,94	421.140.912	72,84
Należności w sytuacji normalnej	405.291.327		342.013.304	
Należności nieregularne, w tym:	108.790.600		79.127.608	
Poniżej standardu	35.502.064		16.896.268	
Wątpliwe	13.796.168		12.958.027	
Stracone	59.492.368		49.273.312	
Sektor budżetowy, w tym:	920.000	0,13	15.738.807	2,72
Należności w sytuacji normalnej	920.000		15.738.807	
Należności nieregularne	0		0	
Wątpliwe	0		0	
NALEŻNOŚCI OGÓŁEM	686.025.029	100,00	578.147.659	100,00

a) należności z odroczonym terminem zapłaty:

– sprzedane wierzytelności (w wartości netto) - 1.062.330,26 zł.

b) należności przeterminowane i należności sporne, na które nie utworzono rezerw celowych lub nie dokonano odpisu aktualizującego - nie wystąpiły.

5.2. Bank w okresie objętym sprawozdaniem finansowym nie naliczał odsetek od poniższych ekspozycji kredytowych o łącznej wartości kapitału 16.079.132,81 zł., w tym:

– karty kredytowe	-	140.046,64	zł
– kredyty promocyjne	-	66.065,35	zł
– kredyty z zawieszoną spłatą odsetek	-	12.955.546,80	zł
– kredyty ratalne	-	19.867,27	zł
– kredyty obrotowe	-	2.897.606,75	zł

5.3. Aktywa finansowe

- a) aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - nie występują;
- b) aktywa finansowe przeznaczone do obrotu w Banku - nie występują;
- c) kredyty i pożyczki udzielone przez Bank wykazano w punkcie 5.1;
- d) aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności:

(w pełnych zł)

Lp.	Nazwa instrumentu finansowego	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2017 r.	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2018 r.
1.	Obligacje podmiotów sektora niefinansowego	829.471	0
RAZEM		829.471	0

- e) aktywa finansowe dostępne do sprzedaży (za wyjątkiem udziałów mniejszościowych):

(w pełnych zł)

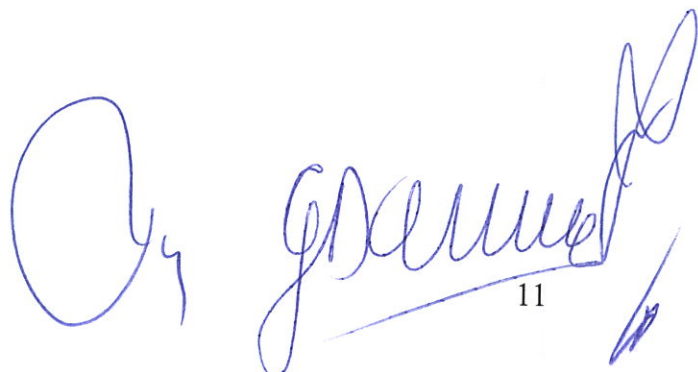
Lp.	Nazwa instrumentu finansowego	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2017 r.	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2018 r.
1.	Bony pieniężne	110.681.782	101.467.474
2.	Obligacje monetarnych instytucji finansowych	8.610.647	24.969.383
3.	Obligacje instytucji rządowych szczebla centralnego	6.998.740	7.018.830
4.	Obligacje instytucji samorządowych	3.258.352	5.804.825
5.	Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	2.543.997	2.634.593
6.	Certyfikaty inwestycyjne	17.477.227	10.673.821
RAZEM		149.570.745	152.568.926

- f) udziały mniejszościowe:

(w pełnych zł)

Lp.	Nazwa instrumentu finansowego	Wartość wg stanu na 31.12.2017 r.	Wartość wg stanu na 31.12.2018 r.
1.	Akcje Banku Zrzeszającego	6.362.658	6.362.658
2.	Udziały IPS	5.000	5.000
3.	Dom Brokerski Bankowości Spółdzielczej	30.000	0
4.	Udziały podmiotów sektora niefinansowego	22.500	0
5.	Akcje pozostałych instytucji sektora finansowego	121.500	121.500
6.	Odpisy na udziały podmiotów sektora niefinansowego	-22.500	0
7.	Odpisy na akcje pozostałych instytucji sektora finansowego	-121.500	-121.500
RAZEM		6.397.658,00	6.397.658

- 5.4. Informacja o aktywach finansowych dostępnych do sprzedaży, aktywach i zobowiązaniach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, dla których nie było możliwe ustalenie w sposób wiarygodny wartości godziwej, ze wskazaniem oszacowanej wartości – nie wystąpiły.
- 6. Informacje o kredytach i pożyczkach oraz innych należnościach Banku, a także o instrumentach zabezpieczających przed ryzykiem kredytowym, wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy:**
- 6.1 wartość kredytów i pożyczek oraz innych należności Banku zakwalifikowanych przy początkowym ujęciu, jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - nie wystąpiły;
- 6.2 wartość ekspozycji na ryzyko kredytowe na dzień sprawozdawczy, bez uwzględnienia wartości instrumentów zabezpieczających przed ryzykiem kredytowym - nie wystąpiły;
- 6.3 wartość, o którą instrumenty zabezpieczające przed ryzykiem kredytowym zmniejszają wartość ekspozycji na ryzyko kredytowe - nie wystąpiły;
- 6.4 wartość zmiany, w danym okresie sprawozdawczym i narastająco, wartości godziwej kredytów i pożyczek oraz innych należności Banku, która wynika ze zmian ryzyka kredytowego, ustaloną:
- a) jako wartość zmiany dla danego składnika lub grupy aktywów finansowych, która nie wynika ze zmiany warunków rynkowych powodujących ryzyko rynkowe, lub
- b) w oparciu o inną metodę, która w ocenie Banku pozwala wierniej odzwierciedlić wartość zmiany dla danego składnika, lub grupy aktywów finansowych, która wynika ze zmiany ryzyka kredytowego,
– nie wystąpiła;
- 6.5 wartość zmiany wartości godziwej instrumentów zabezpieczających przed ryzykiem kredytowym zakwalifikowanych przy początkowym ujęciu, jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, jaka wystąpiła w danym okresie sprawozdawczym i narastająco – nie wystąpiły.
- 7. Informacje o zobowiązaniach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy:**
- 7.1 wartość zobowiązań finansowych zakwalifikowanych przy początkowym ujęciu, jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy – nie wystąpiły;
- 7.2 wartość zobowiązań finansowych zakwalifikowanych, jako przeznaczone do obrotu - nie wystąpiły;
- 7.3 różnicę pomiędzy wartością bilansową zobowiązań finansowych a wartością, którą Bank byłby zobowiązany zapłacić w terminie wymagalności - nie wystąpiły.



11

8. Dane o wartości posiadanych instrumentów finansowych:

8.1 instrumenty finansowe znajdujące się w obrocie giełdowym (na rynku regulowanym)
(w pełnych zł)

Lp.	Nazwa instrumentu finansowego	Wartość bilansowa na 31.12.2017 r.	Wartość bilansowa na 31.12.2018 r.
1.	Obligacje skarbowe	6.998.740	7.018.830
2.	Obligacje komercyjne banków	7.040.301	1.004.165
Razem		14.039.041	8.022.995

8.2 instrumenty finansowe znajdujące się w obrocie pozagiełdowym – nie wystąpiły

8.3 papiery wartościowe z nieograniczoną zbywalnością, nie znajdujące się w obrocie na rynku regulowanym (wartość bilansowa):

(w pełnych zł)

Lp.	Nazwa instrumentu finansowego	Wartość bilansowa na 31.12.2017 r.	Wartość bilansowa na 31.12.2018 r.
1.	Bony pieniężne	110.681.782	101.467.474
2.	Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych otwartych	1.151.558	1.170.118
3.	Jednostki uczestnictwa w specjalistycznych funduszach inwestycyjnych otwartych	1.392.440	1.464.475
4.	Certyfikaty funduszy inwestycyjnych zamkniętych	17.477.227	10.673.821
5.	Obligacje korporacyjne	12.067.457	0
6.	Obligacje komunalne	3.258.352	5.804.825
7.	Obligacje komercyjne banków	1.570.346	23.965.218
Razem		147.599.162	144.545.931

8.4. papiery wartościowe z ograniczoną zbywalnością:

(w pełnych zł)

Lp.	Nazwa instrumentu finansowego	Wartość wg stanu na 31.12.2017 r.	Wartość wg stanu na 31.12.2018 r.
1.	Akcje Banku Zrzeszającego	6.362.658	6.362.658
2.	Udziały IPS	5.000	5.000
3.	Akcje pozostałych instytucji sektora finansowego	0	0
4.	Udziały Domu Brokerskiego Banków Spółdzielczych	30.000	0
Razem		6.397.658	6.367.658

8.5.wartość rynkowa instrumentów finansowych w przypadku, gdy jest różna od wartości wykazywanej w bilansie – nie wystąpiły.

9. **Informacje o zawartych przez Bank umowach, których skutkiem będzie powstanie instrumentu finansowego - nie wystąpiły.**
10. **Informacje o posiadanych udziałach i akcjach, w podziale na jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone - nie wystąpiły.**
11. **Informacje o wartości posiadanych udziałów i akcji w jednostkach podporządkowanych, które Bank przeznaczył do sprzedaży – nie wystąpiły.**
12. **W przypadku przekwalifikowania składnika aktywów finansowych ujawnieniu podlegają informacje o wartości i kategorii przekwalifikowanych aktywów oraz o przyczynach przekwalifikowania – nie wystąpiły.**
13. **W przypadku przekwalifikowania składnika aktywów finansowych z kategorii aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, aktywów dostępnych do sprzedaży, albo z kategorii aktywów utrzymywanych do terminu zapadalności – nie wystąpiły.**
14. **W przypadku przeniesienia praw majątkowych zakwalifikowanych do aktywów finansowych (przeniesienie aktywów), które nie są wyłączone z bilansu, ujawnieniu podlegają następujące informacje w odniesieniu do każdej kategorii aktywów finansowych - nie wystąpiły.**
15. **Informacje o zastawie na mieniu Banku, wraz z postanowieniami i warunkami ustanowienia zastawu oraz wartości bilansowej składników aktywów finansowych, które Bank zastawił, jako zabezpieczenie zobowiązań - nie wystąpiły.**
16. **Informacje o posiadanych instrumentach finansowych z wbudowanymi instrumentami pochodnymi- nie wystąpiły.**
17. **Informacje dotyczące wydzielonego organizacyjnie biura maklerskiego Banku – nie dotyczy.**
18. **Informacje o należnościach od banków prowadzących działalnością maklerską, domów maklerskich i towarowych domów maklerskich.**

Bank zawiera transakcje za pośrednictwem Domu Maklerskiego Banku BPS. W związku z przeprowadzonymi transakcjami na dzień 31.12.2018 r. wystąpiła należność wobec wyżej wymienionego podmiotu w kwocie 205,12 zł.
19. **Informacje dotyczące wydzielonego organizacyjnie biura maklerskiego Banku o należnościach od Krajowego Depozytu i giełdowych izb rozrachunkowych - nie dotyczy.**
20. **Informacje dotyczące wydzielonego organizacyjnie biura maklerskiego Banku o zobowiązaniach od Krajowego Depozytu i giełdowych izb rozrachunkowych: zobowiązania wobec funduszu rozliczeniowego, zobowiązania wobec funduszu rekompensat - nie dotyczy.**



21. Informacje o należnościach od podmiotów prowadzących regulowane rynki papierów wartościowych i giełdy towarowe, w podziale na należności od poszczególnych giełd i spółek prowadzących rynek pozagiełdowy dotyczące wydzielonego organizacyjnie biura maklerskiego Banku –nie wystąpiły.

22. Informacje o zobowiązaniach od podmiotów prowadzących regulowane rynki papierów wartościowych i giełdy towarowe, w podziale na zobowiązania od poszczególnych giełd i spółek prowadzących rynek pozagiełdowy, dotyczące wydzielonego organizacyjnie biura maklerskiego Banku - nie wystąpiły.

23. Informacje o zobowiązaniach od banków prowadzących działalność maklerską, domów maklerskich i towarowych domów maklerskich.

Bank zawiera transakcje za pośrednictwem Domu Maklerskiego Banku BPS. W związku z przeprowadzonymi transakcjami na dzień 31.12.2018 r. nie wystąpiły zobowiązania wobec wyżej wymienionego podmiotu.

24. Informacje o zmianach wartości funduszy wydzielonych dla oddziałów zagranicznych, z uwzględnieniem stanu na początek roku obrotowego, zwiększeń i zmniejszeń z podziałem na poszczególne podmioty oraz stanu na dzień 31.12.2018 r. - nie dotyczy.

25. Dane dotyczące zmian stanu wartości niematerialnych i prawnych.

25.1 Zmiany stanu wartości niematerialnych i prawnych:

(w pełnych zł)

Nazwa wartości niematerialnych i prawnych grupy	Stan na początek roku obrotowego	Zwiększenia	Zmniejszenia	Stan na 31.12.2018 r.
Prawa majątkowe – licencje	825.392	87.852	0	913.243
Pozostałe	61.751	0	0	61.751
RAZEM	887.143	87.852	0	974.994

Umorzenie – amortyzacja wartości niematerialnych i prawnych:

(w pełnych zł)

Nazwa wartości niematerialnych i prawnych grupy	Stan na początek roku obrotowego	Amortyzacja za rok	Inne zwiększenia	Zmniejszenia	Stan na 31.12.2018 r.	Stan na początek roku obrotowego (netto)	Stan na 31.12.2018r. (netto)
Prawa majątkowe – licencje	714.237	66.215	0	0	780.452	111.155	132.791
Pozostałe	61.751	0	0	0	61.751	0	0
RAZEM	775.988	66.215	0	0	842.203	111.155	132.791

25.2 Wartość obcych wartości niematerialnych i prawnych używanych na podstawie umowy, o której mowa w art. 3 ust. 4 Ustawy o rachunkowości – nie wystąpiły.

26. Dane dotyczące użytkowanych rzeczowych aktywów trwałych.

26.1 Zmiany stanu rzeczowych aktywów trwałych:

(w pełnych zł)

Nazwa rzeczowych aktywów trwałych – grupa	Stan na 31.12.2017 r.	Zwiększenia	Zmniejszenia	Stan na 31.12.2018r.
Grunty oraz prawo wieczystego użytkowania - grupa 0	36.737	0	0	36.737
Budynki i budowle - grupy 1-2	2.988.077	0	0	2.988.077
Maszyny i urządzenia - grupa 3-6	741.707	18.024	12.353	747.378
Środki transportu – grupa 7	369.498	84.165	84.899	368.763
Narzędzia i przyrządy, wyposażenie – grupa 8	2.524.993	0	150.050	2.374.943
Środki trwale w budowie	0	0	0	0
Inwestycje w obcych środkach trwałych	1.152.615	0	39.974	1.112.641
RAZEM	7.813.627	102.189	287.276	7.628.539

Umorzenie – amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych:

(w pełnych zł)

Nazwa rzeczowych aktywów trwałych – grupa	Stan na 31.12.2017 r.	Amortyzacja	Zmniejszenia	Stan na 31.12.2018 r.	Stan na 31.12.2017 r. (netto)	Stan na 31.12.2018 r. (netto)
1	2	3	4	5	6	7
Grunty oraz prawo wieczystego użytkowania - grupa 0	14.618	918	0	15.537	22.118	21.200
Budynki i budowle - grupy 1-2	807.214	74.702	0	881.916	2.180.863	2.106.161
Maszyny i urządzenia - grupa 3-6	474.679	100.181	12.353	562.508	267.028	184.871
Środki transportu – grupa 7	247.415	45.759	84.899	208.275	122.082	160.488
Narzędzia i przyrządy,	2.376.227	53.458	150.050	2.279.635	148.766	95.308
Środki trwale w budowie	0	0	0	0	0	0
Inwestycje w obcych środkach trwałych	369.696	105.266	21.961	453.001	782.920	659.639
RAZEM	4.289.849	380.284	269.263	4.400.872	3.523.777	3.227.667



26.2 Wartość obcych środków trwałych używanych na podstawie umowy, o której mowa w art. 3 ust. 4 Ustawy o rachunkowości:

Bank posiada w ewidencji środków trwałych 3 samochody osobowe o łącznej wartości netto 148.622 zł.

(w pełnych zł)

Lp.	Nazwa środka trwałego	Data zawarcia umowy	Wartość brutto	Stawka amortyzacji	Wartość netto
1.	Samochód osobowy Skoda Octavia III style	03-08-2015	86.143	20%	30.150
2.	Samochód osobowy Skoda Octavia III style	09-12-2015	89.072	20%	37.113
3.	Samochód osobowy Skoda Octavia III 17	27-09-2018	84.165	20%	81.359
	RAZEM		259.380		148.622

27. Informacje na temat aktywów przejętych za długi w podziale na nieruchomości i pozostałe składniki majątku:

(w pełnych zł)

Aktywa przejęte za długi	Stan na 31.12.2017 r.	Stan na 31.12.2018 r.
Nieruchomości – grunty	268.279	587.479

28. Informacje o aktywa trwałych przeznaczonych do zbycia - nie wystąpiły.

29. Wykaz pozycji czynnych i biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów oraz rozliczeń międzyokresowych przychodów.

(w pełnych zł)

Tytuły	Stan na:	
	31.12.2017 r.	31.12.2018 r.
1. Rozliczenia międzyokresowe czynne, z tego:	11.793.751	11.110.796
a) Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	11.619.500	10.938.861
b) Pozostałe rozliczenia międzyokresowe, w tym:	174.251	171.935
– Ubezpieczenia	4.220	0
– prowizje od wykupu wierzytelności factoringowych	11.431	0
– pozostałe	158.600	171.935
2. Koszty i przychody rozliczone w czasie oraz zastrzeżone, w tym:	550.571	505.947
a) Przychody przyszłych okresów oraz zastrzeżone, w tym:	550.571	505.947
– prowizje rozliczane liniowo	550.571	505.947

30. Dane o strukturze własności kapitału podstawowego.

(w pełnych zł)

Nazwa grupy udziałowców	Liczba udziałów	Liczba udziałów w pełni opłaconych	Wartość nominalna udziału	Wartość udziałów zadeklarowanych ogółem
1. Osoby fizyczne	6.037	5.939	250	1.509.250
2. Osoby prawne	12.070	12.067	250	3.017.500
OGÓŁEM	18.107			4.526.750

W Banku nie wystąpili udziałowcy posiadający ponad 5% głosów na Zebraniu Przedstawicieli.

31. Dane o uprzywilejowaniu i ograniczeniu praw związanych z daną grupą akcji, w tym dotyczących podziału dywidend i zwrotu kapitału.

W roku 2018 zostały wypłacone udziały w kwocie 3.275 zł.

32. Informacje o akcjach własnych będących w posiadaniu Banku lub w posiadaniu jednostek zależnych, współzależnych i stowarzyszonych – nie dotyczy.

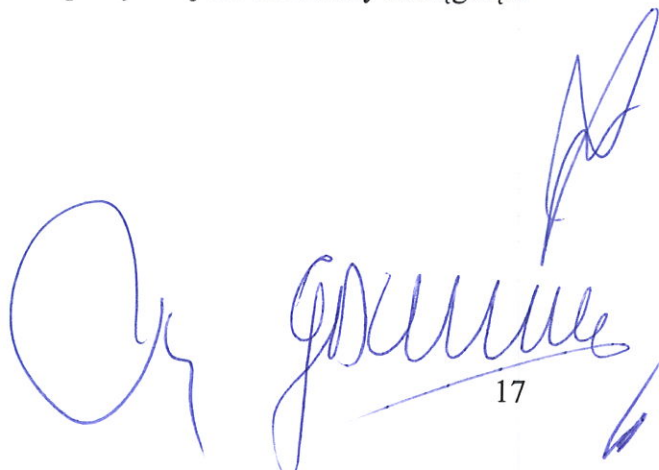
33. Informacje o zobowiązaniach z tytułu zatwierdzonej do wypłaty dywidendy lub nadwyżki bilansowej – nie dotyczy.

34. Informacje w zakresie zobowiązań podporządkowanych obejmujące:

(w pełnych zł)

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość pożyczki (zł)	Oprocentowanie	Terminy wymagalności
1.	Pożyczka z BPS S.A.	8.000.000	0,95 stopy redyskonta weksli	19.06.2019 r.
2.	Pożyczka z BPS S.A.	14.000.000	0,95 stopy redyskonta weksli	05.11.2020 r.
3.	Pożyczka ze Spółdzielni Sytemu Ochrony Zrzeszenia BPS	19.000.000	stopa referencyjna + marża 1%	21.12.2025 r.
Razem		41.000.000	-	-

Wszystkie pożyczki podporządkowane wykazane w powyższej tabeli zostały zaciągnięte w walucie polskiej (PLN)



35. Informacja o stanie i zmianach wartości rezerw celowych.

(w pełnych zł)

Treść	Stan na początek roku obrotowego	Zwiększenie	Wykorzystanie lub przeniesienie	Rozwiązanie	Stan rezerw 31.12.2018 r.	Wymagany poziom rezerw celowych
1. Rezerwy celowe od należności od sektora finansowego:	16.470.900	10.789.457	-12.067.926	9.237.713	5.954.718	5.954.718
– poniżej standardu	0	0	0	0	0	0
– wątpliwe	3.855.037	6.329.602	-5.884.057	4.300.582	0	0
– stracone	12.615.863	4.459.855	-6.183.869	4.937.131	5.954.718	5.954.718
2. Rezerwy celowe od należności od sektora niefinansowego:	47.665.272	19.262.913	-23.718.470	16.829.728	26.379.987	26.379.987
– w sytuacji normalnej	376.195	983.909	-75.480	963.363	321.261	321.261
– poniżej standardu	2.427.296	1.725.505	-2.389.576	774.241	988.984	988.984
– wątpliwe	3.742.692	3.337.151	-1.245.224	3.148.660	2.685.959	2.685.959
– stracone	41.119.089	13.216.348	-20.008.190	11.943.464	22.383.783	22.383.783
3. Rezerwy celowe od należności sektora budżetowego:	0	75	0	75	0	0
– poniżej standardu	0	0	0	0	0	0
– wątpliwe	0	0	0	0	0	0
– stracone	0	75	0	75	0	0
RAZEM	64.136.172	30.052.445	-35.786.396	26.067.516	32.334.705	32.334.705
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	1.422.763	1.744.986	0	1.921.661	1.246.088	1.246.088
RAZEM	65.558.935	31.797.431	-35.786.396	27.989.177	33.580.793	33.580.793

36. Dane o rezerwach na przyszłe zobowiązania według rodzaju zobowiązania.

(w pełnych zł)

Treść	Stan rezerw na 31.12.2017 r.	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	Stan rezerw na 31.12.2018 r.
Rezerwa na odprawy emerytalne	116.796	13.081	16.000	17.565	96.312
Rezerwa na ryzyko ogólne	386.624	0	0	0	386.624
Rezerwa na zobowiązania pozabilansowe	1.422.763	1.744.986	0	1.921.661	1.246.088
RAZEM	1.926.183	1.758.067	16.000	1.939.226	1.729.024

37. Dane o stanie odpisów aktualizujących, z wyłączeniem rezerw celowych, według rodzajów aktywów, ze wskazaniem stanu na początek roku obrotowego, zwiększeń i zmniejszeń oraz stanu 31.12.2018 r.

(w pełnych zł)

Treść	Stan na 31.12.2017 r.	Zwiększenie	Zmniejszenie	Stan na 31.12.2018 r.
Instrumenty finansowe:				
- Obligacje	-79.939	163.523	0	83.584
- jednostki uczestnictwa	405.849	90.595	0	496.444
- certyfikaty	1.390.523	297.200	2.075.505	-387.782
- udziały	121.500	0	0	121.500
Odpisy na należności z tytułu odsetek	5.410.234	0	1.095.483	4.314.751
RAZEM	7.248.167	551.318	3.170.988	4.628.497

38. Dane o zobowiązaniach pozabilansowych w tym warunkowych z tytułu udzielonych zabezpieczeń.

(w pełnych zł)

Poz.	Wyszczególnienie	31.12.2017 r.	31.12.2018 r.
I.	1. Zobowiązania warunkowe udzielone	78.027.645	89.329.498
	a) finansowe	54.097.788	69.759.108
	b) gwarancyjne	23.929.857	19.570.390
	2. Zobowiązania warunkowe otrzymane	10.021.738	11.821.738
	a) finansowe	10.000.000	11.800.000
	b) gwarancyjne	21.738	21.738
II.	Zobowiązania związane z realizacją operacji kupna/sprzedaży	0	0
III.	Pozostałe	380.341.167	359.753.328
	a) zabezpieczenia	362.901.910	307.700.063
	b) pozostałe	17.439.257	52.053.265

38.1 Wykaz udzielonych gwarancji i poręczeń, w tym wekslowych oraz innych udzielonych zobowiązań o charakterze gwarancyjnym.

Udzielone gwarancje i poręczenia, w tym wekslowe oraz inne udzielone zobowiązania o charakterze gwarancyjnym.

(w pełnych zł)

Wyszczególnienie	Stan w zł	
	31.12.2017 r.	31.12.2018 r.
Gwarancje udzielone w tym:		
- podmioty niefinansowe	23.443.623	19.570.390
- instytucje samorządowe	486.234	0
RAZEM	23.929.857	19.570.390

38.2 Gwarancje i poręczenia emisji udzielone emitentom – nie wystąpiły.

38.3 Kontrakty opcji subskrypcji lub sprzedaży akcji zwykłych Banku – nie wystąpiły.

38.4 Informacje o zaproponowanej wypłacie dywidendy, jeśli nie została ona formalnie zatwierdzona, a także o jakichkolwiek nieujętych skumulowanych dywidendach z akcji uprzywilejowanych – nie dotyczy.

38.5 Szczegółowe dane o aktywach Banku, które stanowią zabezpieczenie zobowiązań Banku oraz zobowiązań strony trzeciej, a także o wartości zobowiązań Banku podlegających zabezpieczeniu tymi aktywami – nie wystąpiły.

38.6 Informacje na temat nie ujętych w bilansie transakcji z zobowiązaniem do odkupu – nie wystąpiły.

38.7 Informacje o udzielonych zobowiązaniach finansowych, w tym o udzielonych zobowiązaniach nieodwołalnych - podano w punkcie 38.

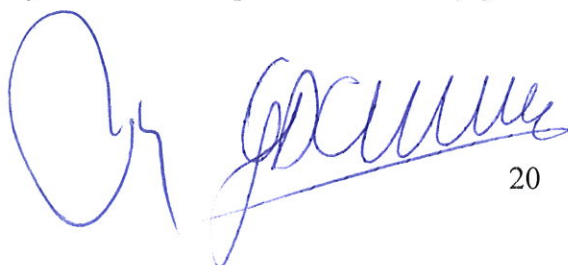
Powyższa kwota dotyczy przyznanych a nie wykorzystanych kredytów przez osoby prawne, osoby fizyczne i jednostki nieposiadające osobowości prawnej. Uruchomienie w/w kredytów jest określone stosownymi warunkami w zawartych umowach.

Pozostałe pozycje pozabilansowe dotyczą przyjętych zabezpieczeń do udzielonych kredytów w kwocie 307.700.062,50 zł, spisanych wierzytelności kredytowych w kwocie 52.026.130,87 zł i zobowiązań z tytułu używania środków trwałych na podstawie umów leasingu w kwocie 27.134,19 zł. Przyjęte zabezpieczenia to głównie hipoteki na nieruchomościach, zastawy rejestrowe i przeniesione na Bank prawa własności.

38.8 Informacje o wartości nominalnej instrumentów bazowych na instrumenty pochodne – nie występują.

39. Informacja o stosowanych przez Bank zasadach rachunkowości zabezpieczeń.

Bank zarówno w 2017 roku jak też w roku 2018 nie stosował zasad rachunkowości zabezpieczeń z uwzględnieniem podziału na zabezpieczenie wartości godziwej, zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych oraz zabezpieczenie inwestycji w podmiocie zagranicznym.



40. Dane na temat znaczących warunków umów dotyczących instrumentów finansowych, które mogą wpływać na wartość terminu i stopień pewności przyszłych przepływów środków pieniężnych, z uwzględnieniem podziału na rodzaje aktywów i zobowiązań finansowych, zarówno bilansowych, jak i pozabilansowych - nie wystąpiły.

41. Informacje z zakresu rachunku zysków i strat.

41.1 Informacje o przychodach, w tym z tytułu prowizji, i kosztach prowadzenia przez Bank działalności maklerskiej – nie wystąpiły.

41.2 Dane o odpisach amortyzacyjnych środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych.

Nazwa – Grupa	(w pełnych zł)	
	Amortyzacja za 2017 r.	Amortyzacja za 2018 r.
Środki trwałe:	412.843	380.284
Grunty – 0	918	918
Budynki i lokale – 1	180.108	179.968
Budowle – 2	0	0
Kotły i maszyny energetyczne – 3	0	0
Maszyny i urządzenia ogólnego zastosowania – 4	60.840	79.760
Maszyny i urządzenia specjalistyczne – 5	0	0
Urządzenia techniczne – 6	21.581	20.421
Środki transportu – 7	61.390	45.759
Wyposażenie – 8	88.006	53.458
Wartości niematerialne i prawne:	80.095	66.215
RAZEM	492.938	446.499

W 2018 r. nie przeprowadzano aktualizacji wartości majątku trwałego rzeczowego i finansowego.

41.3 Dane o skutkach wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży do poziomu wartości godziwej.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży były wyceniane do poziomu wartości godziwej, a skutki wyceny zwiększały bądź zmniejszały kapitał z aktualizacji wyceny:

- a) jednostki uczestnictwa TFI AGRO – skutek wyceny: 326.326,45 zł, wzrost w okresie 2018 r. o kwotę 72.035,41 zł,
- b) certyfikaty inwestycyjne Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego AGRO Ziemiński – skutek wyceny: 198.991,57 zł, wzrost w okresie 2018 r. o kwotę 69.687,48 zł,
- c) certyfikaty inwestycyjne Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego AGRO Automotiv- skutek wyceny: -856.800,00 zł, spadek w okresie 2018 r. o kwotę 445.900,00 zł,

- d) jednostki uczestnictwa AGIO Kapitał Plus Fundusz Inwestycyjny Otwarty - skutek wyceny: 170.117,52 zł, wzrost w okresie 2018 r. o kwotę 18.559,97 zł,
- e) obligacje skarbowe - skutek wyceny: -35.000,00 zł, wzrost wartości o 21.000,00 zł,
- f) certyfikaty inwestycyjne AGIO Wierzytelności Plus - skutek wyceny: 270.025,44 zł, wzrost w okresie 2018 r. o kwotę 159.205,28 zł.

41.4 Informacje o przychodach i kosztach z tytułu wyłączonych z bilansu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.

W okresie 2018 roku Bank sprzedał:

- udziały 600 szt. Domu Brokerskiego Bankowości Spółdzielczej Sp. z o.o., wartość nabycia 30.000,00 zł, wartość sprzedaży 30.000,00 zł,
- udziały 45 szt. SBR Finanse Sp. z o.o., wartość nabycia 22.500,00 zł, wartość sprzedaży 1.000,00 zł, strata 21.500,00 zł spisana w ciężar odpisu aktualizacyjnego,
- obligacje IT Card seria E, wartość nabycia 5.600.000,00 zł, wartość sprzedaży 5.600.000,00 zł, prowizja maklerska 11.238,28 zł,
- certyfikaty inwestycyjne 50.251 szt. FIZ Agro Technologiczny, wartość nabycia 5.025.100,00 zł, wartość sprzedaży 5.743.603,62 zł, prowizja maklerska 8.628,35 zł., zysk ze sprzedaży 718.503,62 zł.

Aktywa finansowe wykupione przez emitentów okresie 2018 roku:

- Obligacje BPS S.A. w wartości nominalnej 15.655.000,00 zł.,
- Obligacje MTC Inwestycje Sp. z o.o. Spółka komandytowo akcyjna w wartości nominalnej 1.500.000,00 zł.,
- Obligacje Fortunato S.A. w wartości nominalnej 4.000.000,00 zł.
- Obligacje SBR Agro w wartości nominalnej 200.200,00 zł.

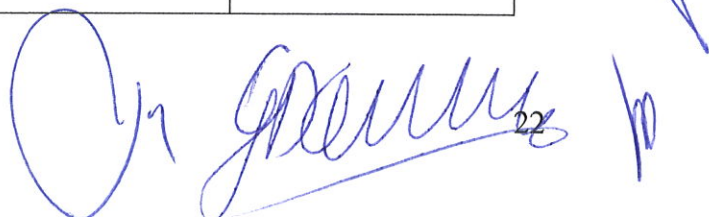
41.5 Informacje o przychodach i kosztach z tytułu sprzedanych aktywów finansowych, których wartość godziwa nie mogła być wcześniej wiarygodnie wyceniona, ze wskazaniem wartości bilansowej aktywów ustalonej na dzień sprzedaży – nie wystąpiły.

41.6 Informacje o zyskach i stratach nadzwyczajnych – nie wystąpiły.

41.7 Informacje o dokonanych odpisach aktualizujących lub rezerwach celowych należności nieściągalnych, z podziałem na tytuły odpisów, i sposób dokonania odpisu w ciężar utworzonych rezerw, w ciężar kosztów operacji finansowych oraz w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych, z wyszczególnieniem strat poniesionych z tytułu kredytów i pożyczek.

(w pełnych zł)

Tytuł odpisu	Sposób dokonania odpisu		
	w ciężar utworzonych rezerw	w ciężar kosztów operacji finansowych	w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych
Przeniesienie do ewidencji pozabilansowej	32.591.684	-	-



Straty poniesione z tytułu kredytów i pożyczek w okresie 2018 roku wyniosły: 458.967,50 zł – kapitał, 192.380,43 zł – odsetki.

Informację o rodzajach utworzonych rezerw celowych podano w punkcie 35 informacji dodatkowej.

- 41.8 Informacje o przychodach z tytułu dywidend, w podziale na jednostki, od których otrzymano dywidendy - nie dotyczy.
- 41.9 Informacje o nakładach poniesionych w związku z nabyciem lub wytworzeniem środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych oraz o planowanych nakładach w okresie najbliższych 12 miesięcy.

(w pełnych zł)

Nakłady	Poniesione w bieżącym roku obrotowym
1. Wartości niematerialne i prawne	87.852
2. Środki trwałe (w tym w budowie)	102.188
RAZEM	190.040

- 41.10 Propozycje podziału zysku lub pokrycia straty za rok obrotowy.

(w pełnych zł)

Wyszczególnienie	Kwota
Zysk finansowy brutto za 2018 r.	3.400.191
Podatek dochodowy	-676.208
Zysk netto do podziału - proponuje się przeznaczyć na:	2.723.983
Fundusz zasobowy	2.723.983

- 41.11 Informacje o przychodach, kosztach i wynikach działalności zaniechanej w roku obrotowym lub przewidzianej do zaniechania w następnym okresie sprawozdawczym, wraz z wyjaśnieniami przyczyn zaniechania – nie dotyczy.

42. Informacje o wartości aktywów i utworzonej rezerwy na odroczony podatek dochodowy.

(w pełnych zł)

Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2017 r.	Zwiększenie	Zmniejszenie	Stan na 31.12.2018 r.
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	619.982	0,00	296.329	323.653
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	11.619.500	0,00	680.639	10.938.861

Rozliczenie rezerwy i aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

(w pełnych zł)

	Rezerwy odniesione na:		Aktywa odniesione na:	
	Wynik finansowy	Kapitał własny	Wynik finansowy	Kapitał własny
Stan na początek roku obrotowego	186.051	433.931	11.513.994	105.506
Stan na koniec roku obrotowego	124.334	199.319	10.776.069	162.792

Podatek dochodowy obciążający wynik finansowy 2018 roku wynosił: 676.208,00 zł, z tego:

- a) Część bieżąca 0,00 zł
- b) Część odroczone 676.208,00 zł

43. Zagregowane dane dotyczące:

43.1 Korzystania z kredytów, pożyczek, gwarancji lub poręczeń przez pracowników, członków zarządu lub organów nadzorczych, ze wskazaniem warunków oprocentowania i terminów spłaty.

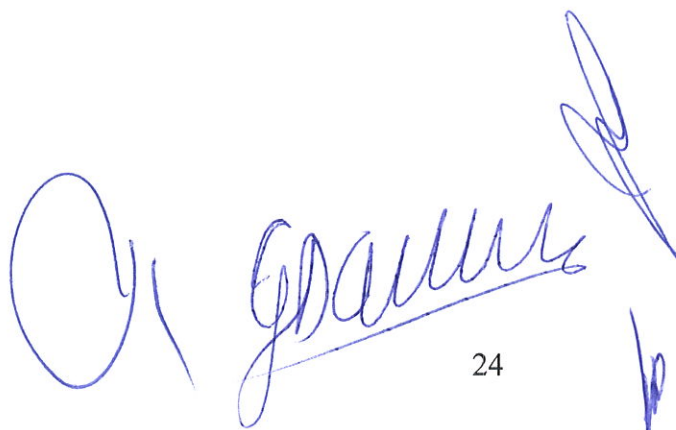
Stan zadłużenia z tytułu udzielonych kredytów pracownikom Banku, członkom Zarządu i członkom Rady Nadzorczej przedstawia się następująco:

(w pełnych zł)

Wyszczególnienie	Liczba osób korzystających z kredytu	Zaangażowanie bilansowe	Zaangażowanie pozabilansowe	RAZEM
Rada Nadzorcza	5	3.158.810	236.417	3.395.227
Zarząd	1	2.210	17.790	20.000
Pracownicy	44	1.350.969	108.686	1.459.655

Nie udzielano pożyczek, gwarancji lub poręczeń. Wyżej wymienione kredyty znajdują się w sytuacji normalnej i zostały udzielone na warunkach ogólnie dostępnych. Oprocentowanie kredytów wynosi od 1,20% do 10%. Wyżej wymienione zadłużenie dotyczy następujących terminów:

- a) do 1 roku 2.103.978,62 zł
- b) od 1 - 3 lat 86.416,37 zł
- c) powyżej 3 lat 2.681.593,69 zł



43.2 Wynagrodzenia, łącznie z wynagrodzeniem z zysku, wypłaconych lub należnych członkom Zarządu lub organów nadzorczych Banku.

(w pełnych zł)

Wyszczególnienie	31.12.2018 r.
Rada Nadzorcza	57.330
Zarząd	687.255

Z nadwyżki bilansowej za 2018 r. nie wypłacono żadnych nagród.

43.3. Przeciętne w roku obrotowym zatrudnienie, w przeliczeniu na etaty:

Przeciętne zatrudnienie (w etatach) w okresie 12 miesięcy 2018 r. wyniosło 149,98 etaty.

43.4. Koszty związane z utworzeniem rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników, z wyszczególnieniem tytułów:

W okresie sprawozdawczym Bank utworzył rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników z tytułu odpraw emerytalnych w wysokości 13.080,52 zł.

43.5 Koszty poniesione na finansowanie pracowniczych programów emerytalnych – nie wystąpiły.

44. Informacje o transakcjach z podmiotami powiązаныmi z Bankiem kapitałowo lub organizacyjnie, z uwzględnieniem zasad polityki kredytowej Banku oraz procentowego udziału przypadającego na transakcje z tymi podmiotami.

(w pełnych zł)

Rodzaj transakcji	kwota transakcji z podmiotami powiązаныmi	% udział w transakcjach Banku
Należności	11.261.741	2,54%
Zobowiązania	4.925.238	0,77%

45. Informacje o istotnych transakcjach (wraz z ich kwotami) zawartych przez Bank na innych warunkach niż rynkowe ze stronami powiązаныmi: nie wystąpiły.

46. Informacje o celach i zasadach zarządzania ryzykiem.

Podejmowanie ryzyka wiąże się nierozdzielnie z prowadzoną przez Bank działalnością, powodując konieczność koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach oraz stałego poszukiwania form obrony przed tymi zagrożeniami.

Wprowadzony w Banku system zarządzania ryzykiem ma więc na celu przede wszystkim zapewnienie ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem bankowym, gwarantujące odpowiedni poziom bezpieczeństwa przy zachowaniu rentowności działalności, uwzględniające skalę prowadzonej działalności oraz zmiany zachodzące w samym Banku jak i jego otoczeniu.

Zadaniem systemu zarządzania ryzykiem jest identyfikowanie, pomiar i szacowanie, limitowanie, monitorowanie, raportowanie oraz kontrolowanie występującego w działalności Banku ryzyka służące zapewnieniu realizacji celów działania Banku.

Wprowadzona w Banku struktura organizacyjna jest dostosowana do skali działania oraz profilu ryzyka jakie Bank ponosi. Przyjęta struktura ma na celu zapewnienie niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności, z której to ryzyko wynika.

Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się na podstawie pisemnych regulacji, znanych wszystkim pracownikom biorącym udział w procesie zarządzania ryzykiem, podlegającym regularnym weryfikacjom mającym na celu ich dostosowanie do zmian profilu ryzyka i otoczenia gospodarczego Banku.

Wewnętrzne procedury Banku w zakresie zarządzania ryzykiem wskazują zasady służące określaniu wielkości podejmowanego ryzyka, zasady zarządzania ryzykiem, limity ograniczające ryzyko i zasady postępowania w przypadku przekroczenia limitów oraz przyjęty system sprawozdawczości zarządczej.

46.1. Ryzyko rynkowe.

46.1.a Ryzyko walutowe

Bank zdefiniował ryzyko walutowe, jako ryzyko poniesienia straty wynikającej ze zmian kursów walut.

Zarządzanie ryzykiem walutowym ma na celu kształtowanie struktury aktywów i pasywów walutowych w sposób zapewniający ograniczenie niebezpieczeństwa niekorzystnego wpływu zmian kursów walut na sytuację finansową Banku.

Podstawowym celem Banku jest utrzymywanie pozycji walutowej całkowitej w wysokości, która nie wiąże się z koniecznością utrzymywania regulacyjnego wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe.

Sformalizowane zasady zarządzania ryzykiem walutowym znajdują się w „Instrukcji zarządzania ryzykiem walutowym”.

46.1.b Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej oznacza dla Banku ryzyko narażenia aktualnego i przyszłego wyniku finansowego Banku oraz posiadanych kapitałów (funduszy) na niekorzystny wpływ zmian niezależnych od Banku rynkowych stóp procentowych.

Celem Banku w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest maksymalizacja marży odsetkowej w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych oraz minimalizacja negatywnego wpływu zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy.

Stosowane w Banku zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej znajdują się w „Instrukcji pomiaru, limitowania, raportowania i kontroli ryzyka stopy procentowej”.

46.1.c Ryzyko cenowe – nie występuje.



26

46.2. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe jest to dla Banku ryzyko nieoczekiwanego niewykonania zobowiązania lub pogorszenia się zdolności kredytowej zagrażającej wykonaniu zobowiązania. Ryzyko to wpływa w sposób najbardziej istotny na działalność Banku, ponieważ niespłacenie udzielonych należności wiąże się z poniesieniem przez Bank ewentualnych dużych strat. Ryzyko kredytowe obejmuje w Banku ryzyko kontrahenta, ryzyko koncentracji, ryzyko rezydualne oraz ryzyko wynikające z detalicznych i zabezpieczonych hipotecznie ekspozycji kredytowych.

Stosowane w Banku zasady zarządzania ryzykiem kredytowym znajdują się w „Instrukcji zarządzania ryzykiem kredytowym”.

46.3. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności jest to ryzyko utraty zdolności do terminowego wywiązywania się z bieżących i przyszłych zobowiązań bilansowych i pozabilansowych w terminie ich wymagalności bez ponoszenia nie akceptowalnych strat. Ryzyko płynności ma podstawowe znaczenie dla stabilności i bezpieczeństwa działania Banku.

Celem strategicznym Banku w zarządzaniu płynnością jest pełne zabezpieczenie jego płynności, minimalizacja ryzyka utraty płynności przez Bank w przyszłości oraz optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych. Realizacja strategii zarządzania płynnością następuje poprzez równoczesne zarządzanie aktywami i pasywami oraz pozycjami pozabilansowymi Banku.

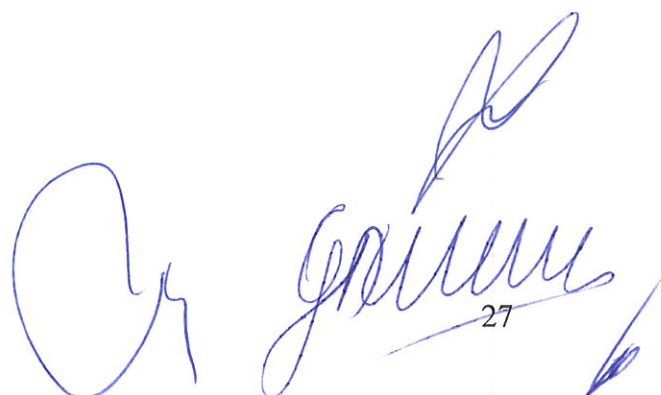
Formalne zasady zarządzania ryzykiem płynności przedstawia „Instrukcja monitorowania, pomiaru i kontroli ryzyka płynności”.

46.4. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne zostało przez Bank określone, jako ryzyko straty wynikające z nieodpowiednich lub zawodnych procedur wewnętrznych, błędów ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, obejmując również ryzyko prawne.

Celem nadrzędnym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym jest utrzymanie narażenia Banku na ryzyko operacyjne na akceptowalnym przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku, bezpiecznym dla działania i rozwoju Banku poziomie.

Szczegółowe zasady stosowane w Banku w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym znajdują się w „Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym”.



27

47. Informacje dla wszystkich rodzajów aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, zarówno bilansowych, jak i pozabilansowych.

47.1 Informacja na temat obciążenia ryzykiem stopy procentowej, w tym umowne daty zmiany oprocentowania lub terminy płatności:

(w pełnych zł)

Terminy przeszacowania w pełnych złotych	Wyszczególnienie	
	Aktywa wrażliwe na zmianę oprocentowania	Pasywa wrażliwe na zmianę oprocentowania
Instrumenty o stopie zarządzanej przez Bank	32.980.173	291.489.036
Do 1 dnia (włącznie)	77.287.781	53.095.365
Od 2 dni roboczych do tygodnia	117.082.256	17.820.331
Powyżej tygodnia do 1 miesiąca	194.154.976	59.392.482
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	278.333.685	111.815.881
Powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	10.238.523	123.778.737
Powyżej 6 miesięcy do 1 roku	770.695	15.735.994
Powyżej 1 roku do 2 lat	988.007	20.717.850
Powyżej 2 lat	6.040.404	0

47.2 Informacja na temat obciążenia ryzykiem kredytowym, w tym suma wartości ekspozycji kredytowych będących aktywami lub zobowiązaniami pozabilansowymi, pomniejszona o wartość utworzonych rezerw celowych i odpisów aktualizujących bez uwzględnienia zabezpieczeń prawnych, która jest podstawą kalkulacji wymogu kapitałowego, o którym mowa w art. 128 ustawy – Prawo bankowe.

Ryzyko kredytowe na dzień 31.12.2018 r. w Spółdzielczym Banku Rozwoju kształtowało się na wysokim poziomie. Wskaźnik jakości kredytów liczony jako udział kredytów z utratą wartości (zagrożonych) w portfelu kredytowym ogółem (w wartości nominalnej) na koniec 2018 roku wyniósł 19,35%. Bank oczekuje obniżenia wskaźnika udziału należności zagrożonych w portfelu ogółem. W celu odzyskiwania kredytów zagrożonych, Bank systematycznie podejmuje wszelkie przewidziane prawem działania. Wobec kredytobiorców posiadających kredyty w kategorii „zagrożone” Bank prowadzi systematyczny monitoring, podejmuje działania restrukturyzacyjne polegające między innymi na zawieraniu umów ugody. Na należności zagrożone Bank tworzy rezerwy celowe. Łączna wartość odpisów (rezerwy celowe) z tytułu utraty wartości kredytów na koniec grudnia 2018 roku wyniosła 26 672 tys. zł, a wskaźnik pokrycia portfela kredytowego z utratą wartości odpisami (rezerwami) wyniósł 32,22%.

W celu ograniczania ryzyka kredytowego Bank przyjmuje takie zabezpieczenia, które w dużej mierze gwarantują odzyskiwanie należności (hipoteki

na nieruchomościach oraz zastawy rzeczy ruchomych). Wartość i jakość przyjętych zabezpieczeń ekspozycji kredytowych jest systematycznie monitorowana.

Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego obliczany jest zgodnie z Rozporządzeniem UE w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (Część Trzecia – Wymogi kapitałowe; Tytuł II – Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego; Rozdział 2 – Metoda standardowa).

(w pełnych zł)

Wyszczególnienie	Wartość ekspozycji	Wartość ekspozycji ważonej ryzykiem	Wymóg kapitałowy
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	122.559.344	22.784.876	1.822.790
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	21.757.715	4.351.543	348.123
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	31.454	31.454	2.516
Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0	0	0
Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0	0	0
Ekspozycje wobec instytucji	155.855.640	0	0
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	90.441.605	70.720.578	5.657.646
Ekspozycje detaliczne	239.022.599	139.537.935	11.163.035
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	86.879.855	69.417.278	5.553.382
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązań	19.881.329	19.980.798	1.598.464
Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0	0	0
Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0	0	0
Ekspozycje stanowiące pozycje sekurytyzacyjne	0	0	0
Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0	0	0
Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	14.165.214	14.165.214	1.133.217
Ekspozycje kapitałowe	6.489.158	6.489.158	519.133
Inne pozycje	14.716.426	6.885.827	550.866
RAZEM	771.800.339	354.364.661	28.349.172

48. Analiza wiekowa przeterminowanych na dzień bilansowy wszystkich rodzajów aktywów finansowych w podziale na aktywa finansowe, w przypadku, w którym nastąpiła utrata wartości i pozostałe aktywa finansowe.

(w pełnych zł)

Wyszczególnienie	Aktywa finansowe z rozpoznaną utratą wartości	Rezerwa celowa/ Odpis aktualizujący	Aktywa finansowe bez rozpoznanej utraty wartości	Rezerwa celowa/ Odpis aktualizujący
Nieprzeterminowane	34.277.200	13.181.828	486.404.517	328.167
Przeterminowane od 1 dnia <= 30 dni	2.706.968	842.504	1.754.697	0
Przeterminowane > 30 dni <= 90 dni	7.972.637	910.243	1.586.828	0
Przeterminowane > 90 dni <= 180 dni	16.360.735	3.932.356	0	0
Przeterminowane > 180 dni <= 1 rok	16.556.917	2.962.624	0	0
Przeterminowane > 1 roku	11.803.448	10.176.983	0	0

49. Informacje o charakterze i celu gospodarczym zawartych przez Bank umów niuwzględnionych w bilansie w zakresie niezbędnym do oceny ich wpływu na sytuację majątkową, finansową i wynik finansowy Banku - nie dotyczy.

50. Informacje o prowadzonej przez Bank działalności powierniczej – nie dotyczy.

51. Informacje o sekurytyzacji aktywów Banku – nie dotyczy.

52. Informacje z zakresu rachunku przepływów środków pieniężnych.

52.1 Określenie środków pieniężnych przyjętych do rachunku przepływów środków pieniężnych, w tym ich strukturę na początek i koniec okresu sprawozdawczego.

(w pełnych zł)

Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2017 r. (rok poprzedni)		Stan na 31.12.2018 r. (rok bieżący)	
	Wartość w zł	Struktura w %	Wartość w zł	Struktura w %
Kasa i operacje z Bankiem Centralnym	5.923.897	4,73	7.830.420	6,59
Należności od sektora finansowego w rachunku bieżącym	119.375.521	95,27	110.967.480	93,4
RAZEM	125.299.418	100,00	118.797.900	100,00

52.2 Wyjaśnienie na temat przyjętego podziału działalności na operacyjną, inwestycyjną i finansową.

Działalność operacyjna - jest to podstawowy rodzaj działalności Banku oraz inne rodzaje działalności niezaliczone do działalności inwestycyjnej lub finansowej.



Działalność inwestycyjna – jest to działalność, której przedmiotem jest nabywanie lub zbywanie rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i prawnych, długoterminowych inwestycji, krótkoterminowych aktywów finansowych oraz wszystkie związane z tym koszty i korzyści, z wyjątkiem dotyczących podatku dochodowego.

Działalność finansowa - jest to działalność, której przedmiotem jest pozyskiwanie innych, niż działalność operacyjna, źródeł finansowania, w tym także zwiększających kapitał własny, lub ich spłata oraz związane z tym pieniężne koszty.

52.3 W pozycji „Pozostałe wydatki”, wykazano odsetki od własnych obligacji w kwocie 371.700,00 zł.

52.4 Przyczyny powstania różnic pomiędzy zmianami stanu pozycji w bilansie oraz zmianami tych samych pozycji wykazanymi w rachunku przepływów środków pieniężnych.

Przepływy środków z działalności operacyjnej.

poz.5. Zmiana stanu rezerw - różnica pomiędzy bilansem otwarcia i bilansem zamknięcia rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego, rozliczanego z kapitałem w kwocie 234.612,00 zł.

poz.6. Zmiana stanu dłużnych papierów wartościowych – różnica pomiędzy wykupem, a zakupem obligacji w kwocie 844 800 zł.

poz.10. Zmiana stanu udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych aktywów finansowych - różnica z tytułu sprzedaży udziałów Domu Brokerskiego Bankowości Spółdzielczej Sp. zo.o. na kwotę 30.000,00 zł. i certyfikatów inwestycyjnych FIZ AGRO Technologiczny na kwotę 5.743.603,00 zł.

poz.11. Zmiana stanu zobowiązań wobec sektora finansowego- pomniejszona o spłaty kredytów długoterminowych w kwocie 2.970.514,28 zł.

poz.16. Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych - różnica pomiędzy bilansem otwarcia, a bilansem zamknięcia aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego rozliczane z kapitałem w kwocie 57.286,00 zł.

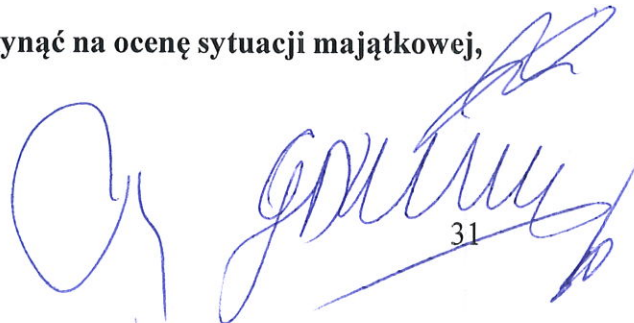
53. Informacje w odniesieniu do sprawozdania finansowego sporządzonego za okres sprawozdawczy, w ciągu którego nastąpiło połączenie Banku z inną jednostką - nie dotyczy.

54. Informacje o wspólnych przedsięwzięciach, które nie podlegają konsolidacji - nie dotyczy.

55. Dane o wartościach instrumentów finansowych klientów, zapisanych na rachunkach papierów wartościowych, wycenionych według zasad określonych w rozporządzeniu na ostatni dzień okresu sprawozdawczego – nie dotyczy.

56. Informacje o towarach giełdowych klientów w ujęciu wartościowym i ilościowym - nie dotyczy.

57. Informacje, które mogłyby w istotny sposób wpłynąć na ocenę sytuacji majątkowej, finansowej oraz wynik finansowy - nie dotyczy.



58. Prezentacja zmian kapitału z aktualizacji wyceny (nota do sprawozdania finansowego).

5. Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny na początek okresu	1.388.226	298.654
Zmiany na kapitale z aktualizacji wyceny - nota dodatkowa do sprawozdania finansowego	31.12.2018 r.	31.12.2017 r.
5.1. Zmiany kapitału (funduszu) z aktualizacji wyceny	-1.232.290	1.089.572
a) zwiększenie (z tytułu)	774.909	1.968.430
-wycena jednostek uczestnictwa	90.596	120.031
-wycena certyfikatów inwestycyjnych	228.893	1.574.967
-wycena obligacji korporacyjnych	162.863	0
-wycena obligacji skarbowych	660	243.560
- zmiana aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	57.286	29.872
- zmiana rezerwy z tytułu odroczonego podatku	234.612	0
b) zmniejszenie	2.007.199	878.859

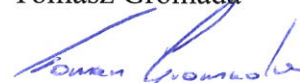
Sporządził: Dariusz Piotr Gąsior

Zarząd Spółdzielczego Banku Rozwoju

p.o. Prezesa Zarządu

-

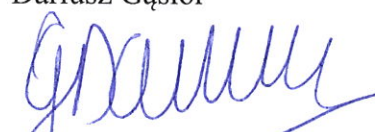
Tomasz Gromada



Wiceprezes Zarządu

-

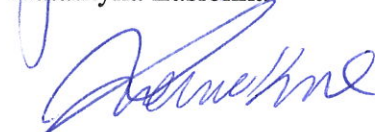
Dariusz Gąsior



Wiceprezes Zarządu

-

Katarzyna Zasłonka



Wiceprezes Zarządu

-

Leszek Szafara



Szepietowo, dnia 30 maja 2019 r.

(miejsce i data sporządzenia)